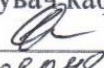

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Кафедра психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри психології
 О. Д. Сафін
“ 29 ” серпня 20 19 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВВ3.3.11 ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 013 Початкова освіта

(шифр і назва напрямку підготовки/спеціальності)

Освітньо-професійна програма Початкова освіта. Дошкільна освіта

(назва освітньої програми)

Факультет/інститут початкової освіти

(назва факультету/інституту)

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Основи психодіагностики» для студентів за спеціальністю 013 Початкова освіта

Розробник: кандидат психологічних наук, доцент Шеленкова Н. Л.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології

Протокол №1 від “29” серпня 2019 року

Завідувач кафедри психології

(підпис)

(Сафін О. Д.)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету початкової освіти

Протокол № 1 від “30” серпня 2019 року

Голова науково-методичної комісії факультету початкової освіти

(підпис)

(Яцук О. М.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>01 Освіта</u> (шифр і назва)	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність <u>013 Початкова освіта</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>реферат, презентація</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		40 год.	54 год.
		Індивідуальні завдання:	
		40 год.	54 год.
Вид контролю:			
екзамен	екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить %:

для денної форми навчання – 33/67

для заочної форми навчання – 10/90

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – набуття майбутніми психологами знань щодо основних принципів та інструментів психодіагностичного дослідження, а також формування навичок проведення психодіагностичного дослідження.

Завдання – ознайомити слухачів з класифікацією методів та психометричними основами психодіагностики; проаналізувати специфіку використання тестів, стандартизованих самозвітів та проєктивних методик; розкрити особливості організації та проведення психодіагностичного обстеження, а також наукового експериментального психологічного дослідження; висвітлити специфіку психодіагностики різних сфер особистості; характеризувати використання психодіагностичного інструментарію в різних сферах соціальної практики; виробити у слухачів ряд практичних умінь та навичок; сприяти становленню професійного мислення психолога; активізувати особистісний та творчий потенціал майбутнього фахівця.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

теоретико-методологічні принципи та психометричні основи психодіагностики; специфіку використання різних методів психодіагностики; теоретичні основи організації і проведення психодіагностичного обстеження, його основні етапи; використання психодіагностичного інструментарію в різних сферах соціальної практики та особливості психодіагностики різних сфер особистості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти набувають такі компетентності:

ЗК 3. Дослідницько-праксеологічна. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності педагога. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.

ФК 2. Психологічна компетентність. Здатність до розвитку учнів початкової школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку.

Очікувані результати навчання:

ПРН 3. Знати вікові особливості молодшого шкільного віку, індивідуальні відмінності в перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи.

ПРН 6. Володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи та стратегії їх урахування в процесі навчання, розвитку й виховання учнів

3. Мова навчання:

Мова навчання: українська

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Поняття про психодіагностику

Тема 1. Поняття про психодіагностику. Види та ситуації психодіагностики

Поняття психодіагностики як наукової системи методів та прийомів постановки. Психологічного діагнозу. Співвідношення психодіагностики з диференційно психологією, психометрією, тестологією, практичною психологією. Тестов (вимірювальні) та експертні методи в психодіагностиці. Види та ситуації психодіагностики. Розрізнення задач дослідження та обстеження. Інформаційне забезпечення практичної психології як основна прикладна функція психодіагностики. Залежність психодіагностичної інформації від статусу її замовника та характеру запиту. Експертиза та консультування клієнта – два типи психодіагностичних ситуацій.

Тема 2. Професійно-етичні нормативи

Професійні вимоги до методик та користувачів. Стандартизовані та експертні методики: правила кваліфікованої підготовки користувачів. Взаємодія користувачів та методичних центрів з психодіагностики. Банки даних та банки методик. Професійно-етичні нормативи. Професійна таємниця, правила розповсюдження та опублікування методик. Конфіденційність психодіагностичної інформації. Міжнародні професійно-етичні стандарти.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Класифікації психодіагностичних методик

Тема 3. Операційна класифікація

Психофізіологічні вимірювання. Об'єктивні тести рішення задач. Стандартизований самозвіт: тест-опитувальник, оціночні (рейтинг) процедури, суб'єктивна класифікація та оцінка схожості-відмінності. Проективні техніки: тестові та малюнкові. Спостереження: засібне та категоріальне (стандартизоване). Контент-аналіз документів. Діалогові техніки: бесіда, інтерактивні ігри. Семантичний та особистісний диференціал. Техніка репертуарних решіток. Специфіка вимог до користувачів. Вимоги до кваліфікації користувача для методик різного операціонального статусу.

Тема 4. Предметна класифікація

Психічні функції: когнітивні (сприймання, увага, пам'ять, мислення) та регулятивні (моторні програми, емоційно-вольова регуляція). Загальні здібності та проблеми діагностики розумового розвитку. Діагностика функціональних та емоційних станів. Діагностика конституційних (темперамент), індивідуально-стильових (характер) та цінносно-мотиваційних рис особистості. Взаємодія рис особистості в процесі розвитку особистості (компенсаторні стосунки). Діагностика спілкування. Інші класифікації. Інші критерії класифікації методик. Класифікація за двома критеріями.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Психодіагностика індивідуального розвитку особистості

Тема 5. Психодіагностика здібностей

Проблема здібностей. Структура здібностей. Різновиди здібностей. Індивідуальні відмінності у здібностях. Діагностика здібностей та інтелекту.

Тема 6. Психодіагностика особистості

Періоди дослідження особистості. Особистісні опитувальники. Теоретичні концепції особистості.

Тема 7. Проективні методи в психодіагностиці

Сучасні теоретичні концепції в проективній психології. Історія питання. Поняття проєкції та її види. Проективні методики, їх види.

Тема 8. Психодіагностика мотивації

Мотивація як об'єкт психологічної діагностики. Методи діагностики мотиваційної сфери особистості.

Тема 9. Темперамент і характер

Основні погляди на природу темпераменту. Взаємозв'язок темпераменту з властивостями особистості. Підходи до дослідження темпераменту. Зв'язок характеру з темпераментом. Акцентуації характеру та їх поведінкові прояви.

Тема 10. Соціально-психологічні особливості діагностування людей різного віку

Психодіагностичне дослідження дітей, підлітків та юнаків. Особливості психодіагностування дітей дошкільного віку. Діагностування готовності дітей до школи. Особливості психодіагностування дітей молодшого шкільного віку (на етапі зрілого дитинства). Особливості психодіагностування підлітків та юнаків. Психодіагностика у дорослому (зрілому віці). Особливості застосування психодіагностичних методів стосовно дорослих людей.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Поняття про психодіагностику												
Тема 1. Поняття про психодіагностику. Види та ситуації психодіагностики	8	2	2	–	–	4	7	2	1	–	–	4
Тема 2. Професійно-етичні нормативи	8	2	2	–	–	4	5	–	1	–	–	4
Разом за змістовим модулем 1	16	4	4	–	–	8	12	2	2	–	–	8
Змістовий модуль 2. Класифікації психодіагностичних методик												
Тема 3. Операційна Класифікація. Специфіка вимог до користувачів	8	2	2	–	–	4	8	2	2	–	–	4
Тема 4. Предметна класифікація. Інші класифікації	8	2	2	–	–	4	8	–	–	–	–	8
Разом за змістовим модулем 2	16	4	4	–	–	8	16	2	2	–	–	12
Змістовий модуль 3. Психодіагностика індивідуального розвитку особистості												
Тема 5. Психодіагностика здібностей	8	2	2	–	–	4	7	2	1	–	–	4
Тема 6. Психодіагностика особистості	8	2	2	–	–	4	5		1	–	–	4
Тема 7. Проективні методи в психодіагностиці	8	2	2	–	–	4	6			–	–	6
Тема 8. Психодіагностика мотивації	8	2	2	–	–	4	6			–	–	6
Тема 9. Темперамент і характер	8	2	2	–	–	4	10			–	–	10
Тема 10. Соціально-	8	2	2	–	–	4	4			–	–	4

психологічні особливості діагностування людей різного віку												
Разом за змістовим модулем 3	48	12	12	–	–	24	38	2	2	–	–	34
Усього годин	80	20	20	–	–	40	66	6	6	–	–	54
Модуль 2												
ІНДЗ	40	–	–	–	40	–	54	–	–	–	54	
Усього годин	120	20	20	–	40	40	120	6	6	–	54	54

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Поняття про психодіагностику Види та ситуації психодіагностики	2	1
2.	Професійно-етичні нормативи	2	1
3.	Операційна класифікація. Специфіка вимог до користувачів	2	–
4.	Предметна класифікація. Інші класифікації	2	2
5.	Проективні техніки, історія виникнення та види	2	1
6.	Діагностика властивостей особистості, її темпераменту і характеру	2	1
7.	Діагностика мотиваційної сфери	2	–
8.	Діагностика здібностей та креативності	2	–
9.	Особливості діагностики пізнавальної сфери		–
	Діагностика інтелекту і розумового розвитку	2	–
10.	Соціально-психологічні особливості діагностування людей різного віку	2	–
Всього		20	6

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Історія, предмет та завдання психодіагностики	4	4
2	Психометрика. Поняття про надійність та валідність	4	4
3	Чинники успішності застосування психодіагностичних методів	4	4
4	Метод спостереження та методика проведення бесіди	4	4
5	Дослідження психодинамічних властивостей людини.	4	4

	Поліграф		
6	Дослідження пізнавальних процесів. Тести загальних здібностей та інтелекту	4	6
7	Метод опитування. Стандартизовані психологічні опитувальники	4	6
8	Проективні методи Малюнкові методики	4	6
9	Діагностика міжособистих стосунків	4	6
10	Комп'ютерна психодіагностика	4	10
Разом		40	54

8. Індивідуальні завдання

1. Діагностика уваги дітей молодшого шкільного віку.
2. Діагностика сприймання дітей молодшого шкільного віку.
3. Діагностика пам'яті дітей молодшого шкільного віку.
4. Діагностика мислення дітей молодшого шкільного віку.
5. Діагностика мотивації молодшого школяра до навчання в школі.
6. Діагностика емоційного стану молодшого школяра.
7. Діагностика уваги в підлітковому віці.
8. Діагностика пам'яті підлітків.
9. Діагностика мислення підлітка.
10. Діагностика уяви в підлітковому віці.
11. Діагностика особистісної сфери підлітка.
12. Діагностика уваги в юнацькому віці.
13. Діагностика пам'яті в юнацькому віці.
14. Діагностика мислення в юнацькому віці.
15. Діагностика міжособистісних стосунків

9. Методи навчання

Словесні (розповідь, бесіда, лекція тощо), практичні заняття з використанням рольових ігор, метод проблемного навчання, самостійна робота студентів, робота в інтернет-просторі, інтерактивні методи навчання, рольові ігри, метод проектів, технологія розвитку критичного мислення тощо.

10. Методи контролю

Усне опитування, колоквіуми, поточне тестування, виконання письмових завдань, перевірка виконання самостійної роботи, вирішення проблемних задач, підготовка презентації, самооцінювання, захист ІНДЗ, екзамен.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінки «*відмінно*» (*A*) заслуговує слухач, який виявив всебічні, системні й глибокі знання та розуміння навчального матеріалу і вміння вільно виконувати

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення*Методичне забезпечення*

- плани-конспекти лекцій;
- плани-конспекти семінарських та практичних занять;
- індивідуальні семестрові завдання та методичні рекомендації для самостійної роботи слухачів;
- тестові завдання для контролю та перевірки знань слухачів;
- презентаційні розробки з навчальних занять із мультимедійним супроводженням.

Матеріально-технічне забезпечення

- комп'ютер;
- мультимедійний проектор.
-

14. Рекомендована література**Основна**

1. Галян І. М. Психодіагностика. Київ: Академвидав, 2009. 463 с.
2. Галян І. М. Психодіагностика. Київ: Академвидав, 2009. 2011. 463 с.
3. Шеленкова Н. Л. Основи психодіагностики: методичні рекомендації. Умань: Софія, 2010. - 106 с.

Допоміжна

1. Бондаревська Л.Л. Діагностика значущих переживань у роботі психолога-практиканта. К.: Марич, 2011. - 63 с.

2. Дзюбко Л.В. Діагностика навчальної мотивації. К.: Шкільний світ, 2011. - 125 с.
3. Діагностичний інструментарій психолога/Упоряд. Т.Гончаренко. К.: шкільний світ, 2008. - 128 с.
4. Скрипник Н.І. Основи психодіагностики та психокорекції. Умань: ПП Жовтий О.О., 2012.-103 с.
5. Поліщук С.А. Методичний довідник з психодіагностики. Суми: Університетська книга, 2009. - 440 с.
6. Практическая психодіагностика. Ред-сост. Д.Я. Райгородский. Самара: БАХРАХМ, 2008. -667 с.
7. Психодіагностика особистості підлітка/За ред. О.Д. Кравченко. К.: Слово, 2009.- 133 с.
8. Психодіагностика. Введение в научное психологическое исследование с элементами математической статистики// Немов Р.С.Психология. Москва.: ВЛАДОС, 2006. Кн.3.- 630 с.
9. Психодіагностика. Введение в научное психологическое исследование с элементами математической статистики// Немов Р.С.Психология. Москва.: ВЛАДОС, 2003. Кн.3,- 640 с.
10. Руденко С.В. Методика професійної психодіагностики. К.: Шкільний світ, 2011,- 124 с.
11. Терлецька Л.Г. Основи психодіагностики. К.: Плавник, 2006. - 144 с.
12. Терлецька Л.Г. Психодіагностика розвитку від року до десяти. К.: Плавник, 2008.-190 с.
13. Терлецька Л. Шкільна психодіагностика. К.: Редакції загальнопедагогічних газет, 2003. - 120 с.
14. Туріщева Л.В. вивчення особистості школяра і педагога: діагностика, практичні рекомендації. Х.: Основа: Тріада, 2008. - 142 с.
15. Туріщева Л.В. вивчення особистості школяра і педагога: діагностика, практичні рекомендації. Х.: Основа: Тріада, 2007. - 144 с.
16. Козловский О.В. Открой в себе гения. Донецк: ОООПКФ БАО, 2006. - 736 с.
17. Новікова І.М. Діагностика психічного розвитку дітей перших трьох років життя. Київ: Марич, 2010. - 63 с.
21. Обдаровані діти: діагностика та супровід/ Упоряд. Т. Червонна. Київ: Шкільний світ, 2008. - 126 с.
22. Пашнєв Б.К. Психодіагностика обдарованості. Х.: Основа: Тріада. 2007. - 127 с.
23. Психологічна діагностика інтелекту мислення, креативності дитини / Упоряд. С.Максименко . Київ: Мікрос-СВС, 2003. 112с.

24. Психологічна діагностика обдарованості\За ред.. Р.О. Семенової. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2012.-171 с.

25. Психолого-педагогічна діагностика школярів. Х.: Ранок, 2009. - 159 с.

15. Інформаційні ресурси

1. http://socgum.mdpu.org.ua/index.php?option=com_mtree&task=listcats&cat_id=3081

2. <http://www.psy-lib.org.ua/psihodiagnostica/2-diagnostika-1.html>

3. http://www.e-reading.org.ua/bookreader.php/99987/Luchinin_-_Psihodiagnostika.html